

organismul țării omenească. Prezumt la clădirea unei case se dătrează mlați omeni la lucrători și paințieri de zidire, iar artiștii sânt nșmai aceia, cari dăndă dăntea okiloră plavă clădirei, rezolvă deosebitele lucrări, spre a poté ajunge la dănta dorită; prezumt dă organismul științei omenești penșterate științifice ale științei șpané se fакă de sine fърă șire și prezumtate, și nșmai liberă voindă сéș mîntea pórț kърта și се фолосеше de еле: ашіа терге și кз стăтлă; о penșterатъ mădime de omeni adăпъ dăntокта ка албіне міереа дă кошă, și nșmai асеша сьтлă artiștii стăтлă, карі фолосіндсе de асеша агрегате, pórț kърта кз търлă dăпъ pиnціпеле че și аđ пропсă дела dăчештă, спре а потé veni la limavăлă ферічереі, каре есте și требу сь фь dăntа фькърлă стăтлă. (Drămezь.)

Monarhia Austriacă Transilvania.

Civili 1 Mai. Dăntăлă ministeri de dăvдештăлă пшвлікă ла черереа Консistoriăлă сьпретлă евангелико-лтеранă, а рідикатлă sarcina de инспекцине, че о асеша асеша пль акша аспра academiei de dreptă de аичі, și а pendsitlă ка асеша инспекцине сь треклă ла Ксратореле academiei D. Консiliari de апелацине și pшemedinte ла сьспрета ждекьторлă de аичеа Мак. Фисгер. — Деклă не амлă вьетатлă nainte de ploi pré mьте și de фригъ, акша требу сь не вліетамлă de о клăдръ пьдвобс și de о сечетлă, кареа de ва маі dінеа пз ва фі pré pиnцідоцъ семенътрлорлă de pиnцівэрлă. — Асътлă dăпъ амеці се дпшортъ, ва се асдлă și тпете și се vedlă фьдере, dăпъ пль акша п'а зрматлă ничі знл стронлă de ploie, ничі пз е speranțь кз ва ploa, кьчл се рідиклă вьетлă și dăчеш а се dăпшештлă пзорлă. — Млрпа Сса D. Епіскоплă греко-католикă Александр Стерка Шлвдл кз DD. Kanonічл Алтан, și Цинариlă а сосітлă асътлă аичі.

Bungaria — Дп Seminarlăлă чептрале dп Пеша се ворлă dінеа дп апллă асеша прелелерлă деспре прочедсра ла дивешлорлă (отрлвирлă) рьлпрі, мърте пьрэтлă ш. а. ка фиторлă преодлă сь се пьл дп старе а да попоренлорлă сеі дп асеша дптемплърлă сьатлă, și ажьторлă кьвпнціослă.

— Дршвлă фекератлă дптре Цігледлă și Кекеметлă есте маі ізпрьвїтлă. Дптре Кришлă mare și Кекеметлă с'а ескатлă о rivalitate, амьндое орашеле арл вреа сь аїбе дп сінлă сеш дпрегтореле de комитатлă, спре рідикареа едіоїчелорлă de лпсч а datlă орашлă dп теїл 100,000 ф.л. іарл Кеїкеметлă 60,000, dпсч асеша а маі кьлзлгтлă și nainte спре асешлă скопл 120,000 ф.л. — Дп Ceredinlă с'а осьндитлă знл indivїдлă, каре de dbe орл а datlă аденосч хожлорлă, și ле а dплеснїтлă крїмїнеа дп 30 Априлэ ла мърте, каре осьндл с'а și есектатлă pиn пшмьл. — Тьрглă de дьрл, че се dпнз nainte de С. Цорде аичі, а фостлă знл дп челе маі славе. Дршлрїеле, че ераш кз totлă дефьндате, опрїрл мьлгтлă комьнїкацінеа. Кзмпърторлă се афларл pré пшїнї, dар ничі пз аđ фостлă чева про-двкте дп авьнданцілă. Бькателе с'аđ кьзтатлă шл акша вїне, кьчл кькзрзлл с'а vїndтлă кз 12 ф.л. грьлăл кз 13 1/2—14 1/2 ф.л. овеслăл кз 9 3/4—10 1/4 ф.л. в.в. — Ана Тисей есте totлă mare, ла маі мьлге локзрл а емїтлă песте дершл, și а дпнекатлă семенътрїеле.

— Деспре тьрглă Дебрецїнлăлă ворьеще знл кореспьндїнте дп „Арлътторїлăлă ардданлă“ кз datlă dп 23 Апр. ашіа: Ничі акша ашїї потлă скрїе чева дпшкьрърторлă деспе тьрглă Дебрецїнлăлă. Аїчеа сьтлă totлă деспераці, Негзїдеторїлă пз аđ марфл, кьчл ка 8000 маже стăл ла Черге 6 мїле дела Дебрецїнлă, și pиnціпїлă негюїдеторїлă пьлїрл пептрл транспортлă еї 3 1/2 ф.л. м. к. de мажл. Чеа маі mare парте заче сьвт черїл лїверл. Потенці сь ве дпнїнїдї сьптрареа негюїдеторїлорлă, кьчл сьтлă мьлді, карїл кз еспесе дпсепнпате аđ венїтлă кз totлă персоналеле лорл de ажьторїл, și пз аđ сь vїндл знл totлă de марфл. Че се атїнде de кзмпърторїл есте și маі реш, кьчл асешлă требу сь пльтескъ полїцеле, și пз капътлă марфл, сеш чеа пшїнл, че о кьптарл ічл колеа, пз о потлă транспорта ничі кз знл преціл. Продвкте пз сьтлă, вїтеле, оїле, și порчї се vїндл фортэ скьмїл. О переке de ої кз meї се vїндл кз 12—13 ф.л. о переке de вачл грасе дела 7—8 маже кз 100 ф.л. сьлїна дела 23—25 ф.л. льла полеческъ дела 25—28 ф.л. спїртлă 1/2 кьпъ кз 15

—16 кр. сьловїда кз 18—19 кр. — Овеслă гьлэта кз 3 ф.л. 24 кр. орзїл 4—4 ф.л. 12 кр. пль ла 4 ф.л. 24 кр. секара 4 ф.л. 30 кр.—5 ф. грьлăл кз 6—6 ф.л. 30 кр. фьсолеа 8 ф.л. шейл 11 ф.л. м. к. мїере, черь, пеї, льп фїл, пене пз аđ фостлă дп тьрглă. Ірєвнлă челл вестїтлă алл Дебрецїнлăлă а дпгїедатлă.

Тотлă ачела кореспьндїнте скрїе кз datlă маі тьрглă dп Арадл: Дпкеереа тьрглăлă Дебрецїнлăлă, че давеа трекл, а фостлă маі вьртосл дп vїnzarea тьрлорлă кз detaїл маі vїтлă декьтлă че с'а потлă спера ла дпчештлă не льпгтлă tпнпьл челл нефаворабіле. Шї негзїдеторїл че vїндл кз гросл с'а дпцелесл кз кзмпърторїл лорл асфелїл, ка сь ле трїмїщл, dьпъ че се ва фаче tпнпъ маі вьлл, și kїrїа ва фї маі скьзетл, парфа dп Пеша. Челл маі вьлл тьрглă аđ авьтлă чїз-марїл, кьчл маі вьртосл чїзтеле de іарнл с'аđ vїндтлă пль ла зна. Тотлă „Арлътторїлăлă ардданлă“ зїче, кз дспл пьлїкацінеа Конселелїл dп Тїмїшорлă тьрглă Тїмїшорлă, каре алтелїл есте о-вїчїнїтлă а се dінеа дп серьторїеле Рссаллорлă, се ва dінеа дп апллă асеша дп 30 Маїл.

Ної не пїрмьлă de асфелїл de пьлїкаціне, кьчл прекьтлă шїмл тьрглă Тїмїшорлă д'аре vїмїклă de а фаче кз рссалїле, кьчл елл с'а dїншл totлă dьсна льлї dпnante de Константїнлă și Елена, și фїндкъ асеша серьторїеле каде дп апллă асеша Жої, ашіа dарл dькъ се ва dінеа тьрглă дп 30 Маїл dьпъ к. п. сеш дп 18 Маїл dьпъ к. в. пз vedemlă нїчл о аномалїл, чї токмаї ашіа презм с'а dїншл și пль акша. Bezїне кз аш а кьзетл кз рссалїле odatlă, касса dпсч аđ фостлă рссалїле, каре се мьтл, іарл пз тьрглăлă че есте фїкатлă по серьторїеле маі сьелл пшїтл, че пз се скїмьл.

Дптемплърлă de зїле.

Сателїтлăлă dпн Брашовлă сьвт рькїка, знде ворьеще деспре дпфїндареа фьнданцінеї „Францїсклă Іосїфїанлă“ зїче: Ної авемлă деплїпъ конвїнцере, кз дп челл маі скьртл tпнпъ се ворлă адна марї есме спре асешлă скопл șmanл. Ла рідикареа шкьлелорлă се лькрл кз тьрглă, și клăдїреа шкьлел дпн Брашовлă терге акша маі репеле.

Маїестатеа Сса Дпператлăлă а vїневоїтлă ірєграціосл а апллї-да, ка дршвлă фекератлă алл стăтлăлă сь се трагъ дела Ceredinlă prin С. Мікљшїллă mare.

Дпнтлăлă Гьвернїлă мїлітаре și чївїле дп Бггарїа а амнестї-сатлă дп Орадїа mare 42 de осьндїці полїтїчлă și 13 мїлітарл. Асешлă актл de градїл лї с'а дппърьшїтлă prin D. M. K. A. de Брашхоф дптр'знл modlă солене.

Стьлпїрїеа банале dпн Кроациа а фькьтлă аелл кьтре totлă локзиторїл Кроациел, și аї Славонїел, ка сь ажтте не локзиторїл dпн дїншлгтлă Фїсметл, карїл prin перодїреа апллїл трекьтл, și вьрсареа апелорлă стăл сь неарь de фоме.

Дп Стїрїа сьтлă totлă оперателе de organicaціне ізпрьвїте, și трїмїсе ла ministerїеле кончепнїнї.

Дп Галїцїа (dпн Слациа) есте ашіа de mare calamїтатеа, de по-порял de рьндл есте амеїтлă de фоме, și тьлзрелде аспра чегь-дїлорлă, знде totлă асеша лїпсч стьлпнеще. Стьлпїрїеа, ка сь шїш-резе лїпса асешорлă, а дпгьдїтлă сь се трагъ дршвлă фекератлă дела Baladolїдлă ла Bїго nșmaї сьвт асеша condїціне, ка дп патрл септемьне сь се și пшл дп лькзаре, și сь се аплїче ла лькрл nș-маї Галїцїенї.

Dпн дптемплареа знлї касл de vedенсч, Кьргєа сьспретлă ждїціарїл а декларатлă, кьткъ даторїеле че ле аđ докторїл асїпрьле пз се потлă есїнде атгьтлă de департе, кьтл еї се пз потлă льса вола-вьлл ничі атшчї, кьндл асеша арагъ не фьдл, кь елл пьлл маі вреа, și пз маї аре дпкредере дп дьлсьл.

Маїестатеа Сса Дпператлăлă а порьчїтлă, ка кардіналлорлă вї-серїчел католиче, кьндл асешлă мергл дп пропїрїеле екїнаде, сеш аđ дпсептеле demнїгьдїл лорл дпведерате, трекьндл не льпгтлă ка-рарл сь се стрїце дп пшче, dпсч стегьлă сь пз се дпкїне, ничі тоделе сь пз се вьтл. Nșmaї стьлїеле dпн remedїнца, și кьргєа дппърьтескъ фьрмьзл аичі есчепнїеле.

Dпн статїстїка Трансїлванїелї маї скотемлă зрлъторїеле dare: Dпн 1000 de рьпчї решлăл кам пль ла 320 сеш а треа парте фьрл дпвдештлрл. Асешлă пшмерл есте маі мїкшл дп Dїстрїктлă Сївїлїл

анде нь фаче ница а чинца парте, ши маї маре дн Дистриктлэз Бл-градлэзи анде дабеа а патра парте змьлэ ла шкълэ.

Цера ролънеескь ши Moldavia.

Каре кзюоще, кьтэ пепьсарэ арать попорэлэ де змьлэ тимпэ дн-коче кьтре дсминече, ши сервиторі, ачела ва ши предзі Чирклареле, че министрэлэ дн лонтрэ а словозитэ кьтре кьртмэриле ждеделорэ дн привінда ачэста, ши каре арать кьтэ гріце пьрпінтескь пьртэ дн-палта стьлпире а Ротмэніе ши пентрэ кьлтэра шорале а попорэлэ. Дрентэ ачела привіндэ ної дн ачэста месэртэ змьлэ нашэ кз мьлтэ маї днсемнатэ, декьтэ че с'арэ пьреа ла днтеца привіре, пьвлкьмьлэ Чирклареле дьлэ „Блетиньлэ офіціале“ каре сьлэ аша:

DEPARTAMENTUL DIN NЪNTRE.

Чиркларе кьтре Кьртмэриле ждеделор.

Кз кьтэ пентрэ ферицера, азминэреа ши днаптареа змьлэ попор есте пентратэ тревзінчосэ индстріеа ши літературэ, кз атжт сьлпт мьлтэ маї печесаріе шорала ши реліціеа, дар фіндэ кь департамент-лэ ле веде, кз дестьлэ шьхпире, де ла зп тимп дн коче, кьлкьте дн пічоре маї де тот Ротмэніа пентрэ лъкстиеа интереслэ, ши пе попор алержид кз пасэрі ізді кьтре стрікьчине, пемаї респектанд ніці кіар зилеле дсминічлор ши праспінчлор де песте ап, хотьрате де маїка пьстрэ Бісерікь, пентрэ одіхпа ши кьрдіреа сьветьлэзі фіе-крэвіа крецінэ, ші дн контра дн зилеле ачэстеа, чеа маї маре парте а спеклацилор, дн лок де а мерце сь аскьлтэ Сьлпта Лі-тэргіе, днші фак дараверіе лор фьртэ кьлшні де пьцілэ мьстраре де кьдетэ; Департаментлэ, потривіт череріе фькьтэ прін адреса Сь. Мі-трополіи кз No. 1636, пьне дндаторіре тьтэтор дрегьторіилор адмі-ністративе, ка сь дндемпе пе тот лъкьиторьл дн копрінсэ лъкьей-лэ, ши кіар пе чеї че хьлэдесек прін орашеле де кьлетеніе сьлэ тьртэрі поплэте, ка сь шиї дндеплінеескь кз сьнденіе тотэ днд-аторііле кьтре Дьмнезэ, чеї сьлпт імнэсе де реліціе, аї фаче сь кьлоскь чеа че фіе-каре от даторэзэ кьтре Креаторьл сьлэ, ши ка сь се конорне днтокмьлэ тьсэрілор ши регаллор днсеімлате ши а пьме:

- 1-іа. Ка ніці о прьвліе пе вітор, фьртэ екецнїе, дн зїоа дсминечі сь пэ се гьсескь дескїе, сьлэ сь вьлнз ніці прін дос, азарт де спїцэріе, вьртэрі ши вьлнлї, сь фьртэріе днсеімлате ши
- 2-леа. Ка Евреї сьлэ пэ фіе словозї сьлэ кьлжпт кь сьлпт де реліціе стрейнэ, сь лъкрезе дн зїоа ачэста дн прьвлїі дескїе сьлэ дн пьвлк, пентрэ кь реліціеа домініоре тревзе сь се респек-тезе де орї чїне.
- 3-леа. Ка стрігьторї кз пьрээрї пе дреш сь днчезезе кз то-тэл дн зїоа ачэста.
- 4-леа. Ка лъкьиторї де прін сате сьлэ пэ фіе сїлїці де нїмені а фаче транспортэрі дн зїоа ачэста.
- 5-леа. Ка азарт де обїектеле тревзінчосэ пентрэ хрэлэ, сь пэ фіе нїменеа словод а вїнде сьлэ а лъкра чеа дн пьвлк, ши
- 6-леа. Ка ачесте регал сьлэ пьзескь ши дн челе 12 прас-пїче днпьртэщї де песте ап.

Дн зьрта ачестор днспозїціи каре сьлпт днтемеее пе базеле ши догмеле реліціеї крещїне, Департаментлэ ацїпнэ кз пьрьдаре зп рьслат пьлжт, атжт дн стьрзїнда че вор пьне ськьлжашї ад-міністратїві, кьтэ ши дн аплекареа пьвлкьлэ, ка кьтре зп обїект чеї есте тревзінчос пентрэ ферицераї.

Пентрэ шэфл Департаментлэ D. Ionid.
No: 2644, анал 1853, Априле 1.

Tazeta de Moldavia дн Nr. 32 дн 23 Априле адыче треї офіціе домпншї, прін каре дн персоналеле Міністерїлэ се факэ скїмьтэрі, ши ашме D. Міністрэ Грігорїс Кьза черьлшнї дїмїсіеа есе дн сервіцілэ статьлэ. Ши дн локьлэ Днеалї, се фаче Міністрэ авер-ріе бісерічешї ши аш днвїдетьрелорэ пьвлече Азмініціа Сьа, D. Beizadé Ніколаэ Сьлэ, каре а фостэ пьлэ ачї Міністрэ тревілорэ дн лонтрэ, ши а черьтэ а денше, ачэста днсьрчїнаре. Кз Міні-стерїлэ тревілорэ дн лонтрэ с'а днсьрчїнатэ D. Логофьлэ ши Ка-валерэ Костакэ Стьрза. Адреселе де ферицїтаре че днлэ тотэ се адыкэ Днлэціеї Селе Прїнціпэлэї Молдавїеї, даш довадэ дестьлэ де вїлэ дн че ісїрїре ши сгїмьлэ стьлэ Днлэціа Сьа ла попорэлэ сьлэ.

Сервиторіле Падїлорэ с'аш серватэ дн Іашї кз тотэ пьтпа рїгалэї ортодоксэ ши дьлэ века датїнэ а церей.

Германія.

Пьрсїа. Берлінэ 5. Маїс Дэкь дн Міністерїлэ ва зьрта вре о скїмьбаре, ачэста де вьлэ сьлэ пэ се ва фаче пьлэ ла днкеїе-реа камерелорэ, каре прекьм се сьлэ ва зьрта дн 13 Маїс. Дншї вреш сь адыкэ крїса міністерїале пельлгэ алге мотїве ши кз ачела днлшлларе дн легьтэртэ, кь Міністрэлэ Мантэзел пэ арэ зі фостэ де пьрере, ка стьлпиреа сь пьшїаскь кз енерції ши дєтермінатэ дн касца Неїсьргьлэї. Дн привінда ачэста есте интересанте, кь дн пьвлкаціеа поліціеї дн 3 Маїс, змьлэ дрэмьлэ ної дн Берлінэ а кьлътатэ ла порьпкь маї днлалтэ пьмеле де „дрьмьлэ неїсьргїанэ“ — Дьлэ алта кореспондїцэ се зїчэ, кь крїса Міністерїале арэ фї лзатэ алтэ дїренціе, ши кь арэ фї іарьшї сперанцэ де о днцелө-цере, каре днсь пэ се прэ креде. — А доа камерэ лъкрэ акьма дн респьтерї, дьлэ пэ прэ кз темейш. — Рецелө Беллїлэї а дн-тратэ дн 4 Маїс пе ла 5 оре дн Пьгдамэ, знде а фостэ прїмїтэ де рецелө Пьрсїеї ши дьлэ ачела а мерцэ ла Берлінэ, де знде ва мерце іарьшї ла Пьгдамэ. — Касца комплотьлэї прїн фасїзпелө фькьте дн Ростокэ а лзатэ алтэ фьртлэ. Се веде а фї азарт де тотэ дндїоала, кькькэ дн Мекленьсьргэ с'а агрьмьлэ дншїціеа, каре авеа а фї дндрепатэ кьтре Берлінэ. Прекьм се зїчэ арэ фї ши персоне веэте компротїсе дн ачестэ комплотэ — Прїектэзлэ че ла фькьтэ фракціеа католикэ, де а дншїнда пентрэ Днїверсітатеа дн Вратїславїа о професэртэ католикэ пентрэ історїтэ, а азытэ дн комїсіеа де вьдьетэ а камерей а дба пьмаї 5 вотэрі пентрэ сїне, дн време че 23 де вотэрі аш фостэ дн контра лэї.

Дн Ростокэ с'а арестатэ ла 1 Маїс к. п. Адвокатьлэ Бігеро, кондэктореле пьрїї лїбералї дн діета де маї нїанте, ши с'а транспор-татэ ла Бісїовэ.

Дн Касела сьлптэ ескїшї дн камерэ треї денстакїї. Дн контра кьрора с'а рьндїтэ черчетаре, кз 22 де вотэрі дн контра а 19, а-честїа аної кьлътэртэ прїн претэртэ порьпкь, ка дн тимпэ де 24 оре сь пьрлэсескь четатеа.

Франція.

Парїсэ. Днператэзлэ а прїмїтэ дн 1 Маїс пре Сенаторїї, ши Консіліарїї де статэ, карїї мергэ дн Департаментэ. Еї прїмїнэї інспькьціееле тревзїнчосэ дела днсьлї Днператэзлэ, дн каре че-ле маї де кьлетенїэ арэ фї дьлэ „Монїтореле“ ачеле; кь дорїн-целө ши тревзїнцелө церей сь се адыкэ немїзлочїтэ ла кьлжнїнда лэї. — Дн зьрта ревелїсней дн Ськола дела Ангерс дєспре каре амь поменїтэ ши ної с'аш елімінатэ 43 де сколарї. — Днперьтэса днлэ тотэ маї пьтїмече, ши Днператэзлэ іесе рарэ дн кабинетьлэ еї, дн 3 Маїс п'аш черчетатэ ніці опера, фїндэ кь днперьтэсї пор-пїсе маї реш, ши тотэ петрекнїлїе ши фестївїтїцїле, че ераш сь се фькьтэ, сьлптэ амьпате.

Англіа.

Лондонэ 2 Маїс Анімосїтатеа партїдей радїкалэ аспра Лор-дэзлэ Палмерстон а крескьтэ пьлэ ла тьрьбаре. Зїрналї еї ськїпт венїнэ ши фере, пентрэкь елэ а декларатэ аспратэ, кькькэ ва днвїціла аспра фьшїцлорэ, че сьлптэ кз препьсэ. — Аспра прочесэзлэ Халэ пэ се пьте днлэ жьдека, дєсвїнїреле лэї Коштэ стьлэ дн контра-зїчере кз тьртэрісїреа лэї дсепер, ши пірїосэ маї мьлтэ а рав-лїстэ де кьтэ а прїсонерїлэ челеьртэ. Дэкь днсь тьртэрісїреа лэї дсепер, ка а змьлэ фьртэ че а фостэ денєсїтэ, пэ с'арэ лэа дн консїде-раціе, атэпчєа кз окасїеа ачэста сь се адыкэ ашїпте, кькькэ корьна С. Стефаншї акьма есте фьртэ лїченцїлэ асепте, фьртэ де а се шї, дн тревзїнцэзлэсе еа супре ачєла, ка сь кьціцїе пьмаї змьлэ хрэлэ, сьлэ ка се факэ пе адї маї мьлці храла тьртэрілорэ.

Рьсїа.

Петрополе 26 Апр. Жьдєкторїа марціале, че ла дєтпн-дьцізїеа Днператэзлэї с'а дншїнцатэ дн чеї маї маї фьшїкьнорї аї одїреї пе зькатэ ши маре сьлпт прємєдїнда Шєфьлэ арплатей актїве пентрэ черчетареа дєфєктьлэї де 1,000,000 рьблє де арїпнэ кьзатэ прїн консіліарїлэї інтїмэ Полїтовскїї ши прїн касїерїлэї Ко-

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegraful este de doi ori pe săptămână: Mercuria și Sâmbăta.
— Prenumerarea se face în Sibiu la expeditura foiei; pe afară la C. R. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adreșate către expeditura.

N^{ro} 34. ANUL I.

Sibiu 2. Mai 1853.

Pretul prenumerării pentru Sibiu este pe an 7. fl. m. c.; ear pe o jumătate de an 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. — Inseratele se plătesc cu 4. cr. șirul cu slove mici.

Pag. | 5

Depeșe telegrafice

G e n u a 3 Mai c. n. Din porunca stăpânirii s'au eliminat douăzeci de fugari din diferite țere italiene, și s'au imbarcatu eri după amezî la Malta.

L i v o r n o 3 Mai. Advocatul Rihardü Frangi, care a fostü încã la anulü 1849 subt cercetare pentru criminî politice, este, după cum sunã publicațiunea oficiösã a comandei militari, pentru demonstrațiunî revoluționarie osãnditü la prinsöre grea pe 5 anî.

B e r l i n ü 7 Mai. Precum se aude, regele Belgiului va merge curãndü de aici la Viena.

T u r i n ü 5 Mai. Iosti a vorbitü pentru Pernati și Faraformi în contra proiectului a trage unü drumu ferecatü spre Lagomagiore.

Arțile seaü măiestriele cele frumoșe.

În legăturã cu cele ce s'au scrisü în cățiva numerî ai acestui ziuinale despre îmbrãțișierea meseriilorü industriöse, unde s'a arãtatü a lorü însemnãtate, atãtü în ceea ce privește la câștigarea unei pãni mai secure, cãtü și la înaintarea unei culture cetãțene, de care poporulü nostru simte mare trebuință, „Telegrafulü romanü”, credințiosü misiunei sele, de a ciãma luarea aminte a publiculuiü seu la totü, ce póte conduce spre treptata propãșire, spre bunãstarea poporulü romanü, cu ocasiunea acësta 'și a propusü a vorbi despre arțile cêu măiestriele cele frumoșe, care dela unü poporü, ce aspirã la culturã, nu potü lipsi nice odatã, și despre care ómenii nostri, pãnã acum, în cãtü ne aducemü aminte, în cea mai mare parte n'avurã ocaziune a citi ceva în foile publice romãne. De cumva în discursulü acesta ne vomü estinde mai pe largü, publiculü nostru va fi indulgente cu noi, cãci însemnãtatea lucruluiü nu ne eartã a vorbi mai pe scurtü. Știmü prea bine, cã avemü de a face și cu ómenii de aceia, cariî dedați cu citirea de articulü zgomotoși, fulminanți, cum eșia uniî de soiulü acesta în tóte gazetele patrieiî înainte, în anii turburãrilorü din urmã, arü dori pré multü, ca și în colónele ziuinaleluluiü nostru sã nu întãmpine de cãtü știriî însemnãtorie despre prorumperea de resbelü între cutare și cutare statü, articulü de resbunare unei naționalityî asupra celeilalte, cu unü cuvãntü articulü drasticü, cariî sã le învãrte fantasia cea bolnavã, cum întãrãtã bucatele acre, piperate și derese bine pofta de mãncare a ómenilorü dedați la bețiã. Însã pe uniî ca aceia, nepotãndü noi mulțãmi în împregiurãrile, în care ne aflãmü, și după spiritulü ce domnește astãzi în lume, îi îndreptãmü sã bine voiascã a arunca o privire și asupra gazetelorü de altã limbã, și decã în acele vorü afla ceea

ce doresc și se pară a pretinde dela noi, atunci cu Dumnezeu, că noi nice că voim, dar nice că ne dă mâna, a ne abate dela programa, ce acestă ziurnale și a propusă dela început.

Arte seú măiestriă, cum i'a zisă românul, se numește totă ce pôte produce omul cu mintea și poterile sele trupesti și sufletești într'ună mod, care să ne pôtă stôrce admirațiunea și încântarea nôstră. Așia zice românul în viața de obște despre ună omă ce cântă frumos, despre ună june ce saltă ceú jôcă cu tactă și focă, despre ună musicante ce sună ună instrumentă cu gibăciă, că elă cântă, saltă aș sună instrumentulă cu măiestriă. O femeie ce cósă frumos, ce știe scôte fire și a le împlé cu felurite floră, o numește cosetoresă cu măiestriă. Cu ună cuvântă lucrulă, la care vedem, că omulă lui a întrebuintată o istățime deosebită, a desfășurată ună talentă frumos, o agerime de minte, îlă numimă lucru artificiale seú măiestru. În înțelesulă acesta ne vine de îndămână a estinde însemnarea acesteă vorbe până și la unele meserie mai fine zicândă, că ceasornicariulă strugariulă ș. a. cariă se coprindă cu unelte atâtă de delicate, lucră scule atâtă de filegrane, săntă artifică, iară nu meserieră. În zilele nôstre avem, și de aci înainte vomă avé mai multe ocasiuni a vedé felurimă de macine, care prin ingeniósă loră așezare și compusețiune producă în câteva ore cu ajutoriulă de doi, trei ómenă atâtă lucrare, câtă nu se potea căștiga mai nainte prin sute de ómenă în mai multe zile. Pe aflătoriulă unei asemenea macine avemă tótă dreptatea ală numi artistă seú omă măiestru. Amă citită, seú neștiindă citi, amă ascultată cu multă plăcere la citirea aș cântarea unuă vercă frumos, ce vorbia despre o materiă, care ne interesa din inimă, și pe poetulă seú urzitoriulă aceluă versă aș cântecă l'amă încărcată cu laude și l'amă numită fără îndoeală artistă în felulă seú. Amă vezută o icónă seú portretulă unuă bărbată noă cunoscută și ne amă mirată de măiastra mână a zugravulă seú pictorelă care l'a știută nimeri atâtă de bine. Amă ascultată de multe oră câte la ună țigană, — căci românulă până acum i'a fostă rușine de acéstă arte minunată — care ne trăgea dulce cu arculă pe vióră (diplă, ceteră, lăută), cândă de bucuriă, cândă de întristare. și istățimea lui ne a surprinsă întră atâtă, în câtă amă fostă gata a ne împărți cu dânsulă nu numaiă mănecă și beutura, ci și baniă din pungă. Amă vezută pe ună arhitectă aș păleriă ridicândă cu multă măiestriă o boltă aș o cupolă înfricoșiată, seú trăgândă ună podă măreță peste o apă; amă vezută iarăși pe ună omă îngiboșiată de spate tăiindă aș scobindă cu o dăltuță mică într'ună stană de marmore aș de pétră, și nu ne amă potută ascunde admirațiunea nôstră, fără să ne luămă ocasiune a cerceta mai de parte după una seú alta din aceste măiestrie, căci însemnătatea și importanța aceloră încă nu o cunôștemă. Eacă dar artiă seú măiestriele cele frumóse! Dar unde se învață, cu ce preț se căștigă acele și cine este ciămată spre a loră îmbrățisere?

Arte seú măiestria este o flóre plăpândă, care nu crește decâtă în pământulă, unde domnește dreptulă și moralitatea, pacea, liniștea și securitatea publică, cultura și științele, adecă în viața cetățenă, într'ună stată bine regulată și așperată de turburările și năvălirile celoră neastâmpărați și neîmpăciuiți. Arte și științele săntă ramiă uneia și aceleiași trupine, una umbrează, nutrește, cóce seú aduce la maturitate pe ceea laltă. Știința pășește dela unulă la mulți, iar arte seú măiestria din mulți își alege pe unulă, ea este știința întrupată. Mai mulți potă cunôște o știință, însă nu toți săntă în stare a o aduce la atâtă, ca să devină artistă seú măiectriă în ea. Mulți filosofi aș fostă în lume, însă nu toți aș pătrunsă cu știința loră, ca să deducă din

aceea, fără a ciema întru ajutoriū revelațiunea seū descoperirea, estința unui Dumnezeu adevărat. De aceea putem zice, că artea presupune științe, însă știința nu totdeauna arte. Științele politice de statū ne învață a cunoște statulū, părțile din care este compus și deosebitele poterī ce lucră în trānculū, iar artea seū măiestria statulū se învârte pe lângă alte poterī multū mai fine, care ținescū a'ī da lui viață și a'lū conduce pe căli secure. Statulū se asemănă forțe cu o clădire mare seū cu organismulū trupulū omenescū. Precum la clădirea unei case se întrebue mulți ómenī ca lucrători și naintători de zidire, iar artistī sântū numai aceia, cariī ținândū înaintea ocilorū planulū clădirei, regulă deosebitele lucrări, spre a poté ajunge la țanta dorită; precum în organismulū ființei omenești nenumerate funcțiuni ale viaței umane se facū de sine fără știre și precugetare, și numai libera voință seū mintea pörtă cărma și se folosește de ele: așa merge și cu statulū; o nenumărată mulțime de ómenī adună întocma ca albinele mierea în coșū, și numai aceia sântū artistī statulū, cariī folosinduse de aceste agregate, pörtă cărma cu țăriă după principele ce'și au propusū dela începutulū, spre a poté veni la limanulū fericirei, care este și trebuie să fiă țanta fiăcărui statū. (Urméză)

Monarhia Austriacă Transilvania.

Sibiiū 1 Maiū. Înaltulū ministeriū de învățemāntulū publicū la cererea Consistoriulū supremū evanghelic-luteranū, a ridicatū sarcina de inspecțiune, ce o avea acesta până acuma asupra academieī de drepturi de aici, și a renditū ca acēta inspecțiune să trecă la Curatorele academieī D. Conciliariū de apelațiune și președinte la suprema judecătoria de aicea Mac. Fiuger. —

Décă ne amū văetatū nainte de ploī pré multe și de frigū, acuma trebuie să ne văietāmū de o căldură nădufósă și de o secetă, care de va mai ținea nu va fi pré priințiosă semenăturilorū de primăveră. — Astăzi după amēzi se înnuoră, ba se audū și tunete și se vedū fulgere, însă până acuma n'a urmatū nici unū stropū de plóie, nici nu e speranță că va ploa, căci se ridică vāntulū și începū a se împreștie nuorii. —

— Măria Sea D. Episcopū greco-catolicū Alecsandru Sterca Șuluț cu DD. Canonicī Alutan, și Țipariū a sositū astăzi aici.

Ungaria. În Seminariulū centrale din Peșta se vorū ținea în anulū acesta prelegerī despre procedura la înveninări (otrăvirī) răniri, mórte părută ș. a. ca fiitorī preoți să se pună în stare a da poporenilorū seī în aceste întemplerī sfatū, și ajutoriulū cuviințiosū.

— Drumulū ferecatū între Țigledū și Cececemetū este mai izprăvitū. Între Crișulū mare și Cececemetū s'a escatū o rivalitate, amāndóe orașele arū vrea să aibe în sinulū seū diregătoriele de comitatū, spre ridicarea edificielorū de lipsă a datū orașulū din teiū 100,000 fl. iară Ceceicemetulū 60,000, însă acesta a mai cieltuitū și nainte spre acestū scopū 120,000 fl. — În Segedinū s'a osānditū unū individū, care de dóe orī a datū adpostū hoțilorū, și le a înlesnitū criminea în 30 Aprile la mórte, care osāndă s'a și esecutatū prin plumbū. — Tārgulū de țéră, ce se ținu nainte de S. George aici, a fostū unulū din cele mai slabe. Drumurile, ce erau cu totulū desfundate, opriră multū comunicațiunea. Cumpărătorī se aflară pré puținī, dar nici nu au fostū

ceva produse în abundență. Bucatele s'au căutat și acuma bine, căci cucuruzul s'a vindut cu 12 fl. grăul cu $13\frac{1}{4}$ — $14\frac{1}{2}$ fl. ovesul cu $9\frac{3}{4}$ — $10\frac{1}{4}$ fl. v. v. — Apa Tisei este totu mare, la mai multe locuri a eșit peste țermi, și a înneecat semenăturile.

Despre târgul Debreșinului vorbește un corespundinte în „Arătătorul arădanu” cu datu din 23 Apr. așa: Nicu acuma nu'și potu scrie ceva îmbucurătoriu despre târgul Debreșinului. Aicea sântu toți desperați, Negușietorii nu au marfă, căci ca 8000 maje staū la Cege 6 mile dela Debreșinu, și prépușini negoșietorii plătiră pentru transportul ei $3\frac{1}{2}$ fl. m. k. de marjă. Cea mai mare parte zace subt ceriu liberu. Poteți să ve începuiți supărarea negoșietorilor, căci sântu mulți, cari cu spese însemnate au venit cu totu personalele lor de ajutoriu, și nu au să vindă unu lotu de marfă. Ce se atinge de cumpărătoru este și mai reu, căci acestia trebuie să plătescă polițele, și nu capătă marfă, seū cea puțină, ce o căpătară icu coala, nu o potu transporta nicu cu unu prețiu. Producte nu sântu, vitele, oile, și porcii se vindu foarte scumpu. O perece de oi cu mei se vindu cu 12—13 fl. o perece de vaci grase dela 7—8 maje cu 100 fl. slămina dela 23—25 fl. lăna polecescă dela 25—28 fl. spirtul $\frac{1}{2}$ cupă cu 15—16 cr. slivovița cu 18—19 cr. — Ovesul găleța cu 3 fl. 24 cr. orziū 4—4 fl. 12 cr. până la 4 fl. 24 cr. secara 4 f. 30 cr.—5 f. grăul cu 6—6 fl. 30 cr. făsolea 8 fl. meu 11 fl. m. c. miere, cēră, pei, lăna fină, pene nu au fostu în târgu. Irénul celū vestitū alū Debreșinului a îngiețatū.

Totu acela corespundinte scrie cu datu mai târziū din Aradū Înceerea târgului Debreșinului, ce dabea trecu, a fostu mai vartosū în vinzarea mărfilor cu detaiū mai viiă decâtu ce s'a potutū spera la începutu pe lângă timpul celū nefavorabile. Și negoșietorii ce vindu cu grosu s'a înțelesu cu cumpărătorii lorū astfeliū, ca să le trimită, după ce se va face timpū mai bunū, și ciria va fi mai scăzută, marfa din Peșta. Celū mai bunū târgu au avutū cizmarii, căci mai vartosū cizmele de iarnă s'au vindutū până la una.

Totu „Arătătorul arădanu” zice, că după publicațiunea Consulelui din Timișoră târgul Timișorei, care altfeliū este obicinuitu a se ținea în serbătorile Rusalilor, se va ținea în anul acesta în 30 Maiū.

Noi ne mirămū de astfeliū de publicațiune, căci precătū știmū târgul Timișorei n'are nimicū de a face cu rusalile, căci elū s'a ținutū totū déuna lunū înainte de Constantinū și Elena, și fiinducă acésta serbătore cade în anulū acesta Joi, așa dară decă se va ținea târgulū în 30 Maiū după c. n. seū în 18 Maiū după c. v. nu vedemū nicu o anomală, ci tocmai așa precum s'a ținutū și până acuma. Vezi bine că anū a căzutū cu rusalile odată, causa însă a fostū rusalile, care se mută, iară nu târgulū ce este fiscatū pe serbătore mai susū numită, ce nu se scimbă.

Întâmplări de zile.

Satelitulū din Brașovū subt rubrica, unde vorbește despre înființarea fundațiunei „Franșcū Iosifiană” zice: Noi avemū deplină convingere, că în celū mai scurtū timpū se vorū aduna mari sume spre acestū scopū umanū. La ridicarea școlelor se lucră cu tăria, și clădirea școlei din Brașiovū merge acuma mai repede.

Maiestatea Sea Împeratulū a binevoitū prégrașiosū a aplacida, ca drumulū ferecatū alū statulū să se tragă dela Segedin prin S. Miclușulū mare.

Înaltul Guberniu militar și civile în Ungaria a amnestiat în Oradia mare 42 de osândiți politici și 13 militari. Acest act de grație li s'a împărțit prin D. M. C. L. de Braunhof într'unu mod solene.

Stăpânirea banale din Croația a făcutu apelu către toți locuitorii Croației, și ai Slavoniei, ca să ajutte pe locuitorii din ținutul Fiumei, cari prin nerodirea anului trecut, și vărsarea apelor stat să peară de fôme. Pag. | 9

În Stiria sântu tôte operatele de organizațiune isprăvite, trimise la ministeriele concerninți.

În Galiția (din Spania) este așia de mare calamitatea, de poporul de rând este amețit de fôme, și tăbărește asupra cetăților, unde totu aceea lipsă stăpânește. Stăpânirea, ca să ușureze lipsa acestor, a îngăduit să se tragă drumul ferecat dela Valadolidu la Vigo numai subt aceea condițiune, ca în patru septemăne să se și pună în lucrare, și să se aplice la lucru numai Galițieni.

Din întemplantarea unu casu de pedepsă, Curtea supremă judițiară a deciarat, cumcă datoriele ce le au doctorii asupra nu se potu estinde atât de departe, cătu ei se nu pôtă lăsa bolnavul nici atunci, cându de departe, cându acesta arată pe față, că elu nul mai vré și nu mai are încredere în dănsul.

Maiestatea Sea Împeratul a poruncit, ca cardinalilor biserice catolice, când acestia mergu în propriile equipage, séu însemnele demnității loru învederate, trecându pe lângă caraolă să se strige în pușce, însă stégul să nu se încine, nici tobele să nu se bată. Numai străjile din reședința, și curtea împerătescă furnéză aici escepțiune.

Din statistica Transilvaniei mai scótenu următoriele date. Din 1000 de prunci remănu cam până la 320 séu a trea parte fără învățetură. Acestu numeru este mai micu în Districtul Sibiiulu unde nu face nici a cincia parte, și mai mare în Districtul Bălgradulu unde dabea a patra parte umblă la scólă.

Țera romănescă și Moldavia

Care cunóște, cătu nepăsare arată poporul de unu timpu încóce către duminece, și serbători, acela va ști prețui Circularele, ce ministrul din Iontru a slobozitu către cărmuirile județelor în privința acésta, și care arată cătu grige părintéscă pörtă înalta Stăpânire a Romăniei, și pentru cultura morale a poporulu. Pentru aceea privindu noi în acésta mesură unu pașiu cu multu mai însemnatu, decâtu ce s'arú pãrea la înțea privire, publicămu circularele după „Buletinulu oficiale“ care sună așia:

DEPARTAMENTUL DIN NĂUNTRU.

Circularele către Cărmuirile județelor

Cu cât pentru fericirea, luminarea și înaintarea unu popor este neapărat trebuinciosă industria și literatura, cu atât sânt mult mai necesari morala și religia, dar fiind că departamentul le vede, cu destulă mâhnire, de la un timp în cóce, călcate în picioru mai de tot Românul pentru lăcomia interesulu, și pe popor alergând cu pasuri iuți către stricăciune, nema

respectând nici ciar zilele Duminicilor și prasniciilor de peste an, hotărâte de maica noastră Biserică, pentru odihna și curățirea sufletului fie-căruia creștinu, ci din contra în zilele acestea, cea mai mare parte a speculațiunilor, în loc de a merge să asculte Sfânta Liturgie, își fac daraverile lor fără câtuși de puțină muștrare de cuget; Departamentul, potrivit cererii făcută prin adresa Sf. Mitropolii cu No. 1636, pune îndatorire tuturor dregătoriilor administrative, ca să îndemne pe tot lăcuiitorul din coprinsul județului, și ciar pe cei ce hălăduesc prin orașele de căpetenie sau târguri populate, ca să ș'i îndeplinescă cu sfințenie toate îndatoririle către Dumnezeu, ce'i sânt impuse de religie, a'l face să cunoscă ceea ce fie-care om datorază către Creatorul său, și ca să se conforme întocmai măsurilor și regulilor însemnate și a nume:

1-iu. Ca nici o prăvălie pe viitor, fără eccepție, în zioa Duminecii să nu se găsească descisă, sau să vânză nici prin dos, afară de spițarie, brutării și băcăni.

2-lea. Ca Evrei să nu fie sloboză sub cuvânt că cânt de religie streină, că lucreze în zioa acésta în prăvălii descise sau în public, pentru că religia domnitóre trebuie să se respecte de oră cine.

3-lea. Ca strigători cu mărfitri pe drum să înceteze cu totul în zioa acésta.

4-lea. Ca lăcuiitorii de prin sate să nu fie siliți de nimeni a face transporturi în zioa acésta.

5-lea. Ca afară de obiectele trebuincioase pentru hrană, să nu fie nimenea slobod a vinde sau a lucra în public, și

6-lea. ca aceste reguli să se păzescă și în cele 12 prasnice împărâtești de peste an.

În urma acestor dispoziții care cânt întemeete pe bazele și dogmele religiei creștine, Departamentul așteptă cu nerăbdare un rezultat plăcut, atât din stăruința ce vor pune scuibași administratovi, cât și din aplecarea publicului, ca către un obiect ce'i este trebuincios pentru fericirei.

Pentru șeful Departamentului D. Ionid.

No: 2644, anul 1853, Aprilie 1.

Gazeta de Moldavia în Nr. 32 din 23 Aprile aduce trei oficie domnești, prin care în personalele Ministeriului se fac scimbări, și anume D. Ministru Grigoriu Cuza cerânduși dimisiunea ese din serviciul statului. Și în locul Dnealui, se face Ministru averilor bisericești și al învățeturelor publice Luminăția Sea, D. Beizadé Nicolau Suțu, care a fost până aci Ministru trebilor din Iontru, și a cerut a depune acésta însărcinare. Cu Ministeriul trebilor din Iontru s'a însărcinat D. Logofăt și Cavaler Costace Sturza. Adresele de fericitare ce încă totu se aducă Înălției Sele Principelui Moldaviei, dau dovadă destul de via în ce iubire și stimă stă Înălția Sea la poporul se. —

Serbătorile Paștilor s'a serbat în Iași cu totă pómăna ritului ortodocs și după vecia datină a țerei.

Germania.

Prusia. Berlin 5. Maiu Déca în Ministeriul va urma vre o scimbare, acésta de bună sémă nu se va face până la înceierea camerelor, care precum se sună va urma în 13 Maiu. Unii vre să aducă crisa ministeriale pelângă alte motive și cu aceea întâmplare în legătură, că

Ministrul Mantaifel nu ar fi fost de părere, ca stăpânirea să pășiască cu energiă și determinat în cauza Neiburgului. În privința acesta este interesante, că din publicațiunea poliției din 3 Mai, un drum nou din Berlin a căpătat la poruncă mai înaltă numele de „drumul neiburgian” — După alta corespunzătoare se zice, că criza Ministeriale ar fi luat altă direcțiune, și că ar fi iarăși speranță de o înțelegere, care însă nu se pre crede. — A doua cameră lucră acuma din resputeri, însă nu pre cu temei. — Regele Belgiului a intrat în 4 Mai pe la 5 ore în Poțdam, unde a fost primit de regele Prusiei și după aceea a mers la Berlin, de unde va merge iarăși la Poțdam. — Causa complotului prin faciunile făcute în Rostoc a luat altă formă. Se vede a fi afară de totă îndoiala, cumcă în Meclenburg s'a agrămădit munițiunea, care avea a fi îndreptată către Berlin. Precum se zice ar fi și persoane vezute compromise în acest complot — Proiectul ce l'a făcut fracțiunea catolică, de a înființa pentru Universitatea din Vratislavia o profesură catolică pentru istoria, a avut în comisiunea de budget a camerei a doua numai 5 voturi pentru sine, în vreme ce 23 de voturi au fost în contra lui.

În Rostoc s'a arestat la 1 Mai c. n. Advocatul Vigero, conductorele părții liberali în dieta de mai înainte, și s'a transportat la Biuțov.

În Casela sântu esciși din cameră trei deputații, în contra cărora s'a rânduit cercetare, cu 22 de voturi în contra a 19, acestia apoi căpătară prin pretură poruncă, ca în timp de 24 ore să părăsască ceata.

Francia.

Paris. Împeratul a primit în 1 Mai pre Senatorii, și Consiliarii de stat, cari merg în Departamente. Ei priimă instrucțiunile trebuințose dela însuși Împeratul, din care cele mai de căpeteniă ar fi după „Monitorele” acele: că dorințele și trebuințele țerei să se aducă nemizlocit la cunoștința lui.

— În urma rebeliunii din Scóla dela Angers despre care am pomenit și noi s'au eliminat 43 de scolar. — Împerătesa încă tot mai pătimește, și Împeratul iese rar din cabinetul ei, în 3 Mai n'au cercetat nici opera, fiind că împerătesei pornise mai reu, și toate petrecăniile și festivitățile, ce erau să se facă, sânt amânate.

Anglia.

London. 2 Mai Animositatea partidei radicali asupra Lordului Palmerston a crescut până la turbare. Zurnaliile ei scuipă venin și fere, pentru că el a deciarat apriat, cumcă va învigiila asupra fugiților, ce sânt cu prepus. — Asupra procesului Hale nu se pôte încă judeca, desvinuirele lui Coșut stau în contrazicere cu mărturisirea lui Usener, și mirósă mai mult a rabulistu de cât a prisioneriu celebru. Dcă însă mărturisirea lui Usener, ca a unui fur ce a fost pedepsit, nu s'ar lua în considerațiune, atuncea cu ocaziunea acesta să se aducă aminte, cumcă coróna C. Stefanu și acuma este fără licență absente, fără de a se ști, întrebuintezăse ea spre aceea, ca să câștige numai unuia hrană, séu ca se facă pe alți mai mulți hrana tunurilor.

Rusia.

P e t r o p o l e 26 Apr. Judecătoria marțială, ce la demăndățiunea Împeratului s'a înființat din cei mai mari funcționari ai oștirea pe uscat și mare sub președința Șefului armatei active pentru cercetarea defectului de 1,000,000 ruble de argint cauzat prin consiliariul intim Polotovsci și prin casierul Comitetului invalizilor, a enunțat sentința asupra vinovaților. Bătrânul adjutante generale este mai tare în culpat. Căci el ar fi putut să oprască abuzul, ce s'a făcut acolo, însă el din nemărginită încredere ce a avut către Polotovsci, a adeverit totu deuna că suma capitalei ar fi dreptă. Împeratul l'a aflat la revisiunea procesului cu atât mai vinovat, cu cât el a propus pe Polotovsci fără nici un motiv și spre remunerațiune. Împeratul a întărit dară sentința lui, în urmarea căreia va fi generalele casat, și va șede 6 luni încis în fortăreață. Admiralele Colsacov va perde șarșa de adăuntante generale, și prinsorea de cercetare i se va imputa de pedepsă, și va fi scobozit din servițiu. Amândoi acestia au să garanteze cu bunul său pentru pagubă. Generalele Manderstern rămâne în șarșa sea, timpul cercetării i se va socoti de pedepsă. Tocmai așa se va urma și cu generalele Arbosov. Iară generalii Grabe și Sasu au căpătat o muștrare simțitoră.

Turcia.

C o n s t a n t i n o p o l e, 25 Aprile. Scrisorile cele mai noue din capitala osmailor slugesc numai până în acestu dat. Dela împăciuirea din urmă în privința sf. mormântu, despre care s'a atins în numărul trecut, nu s'a mai întemplat ceva însemnat. Tote corespunzintele venite din Turcia se învoiesc într'aceia, cumcă desbaterile între divabul porții și între reprezentantele Rusiei principele Mencicofu decurg astăzi numai pentru patriarhatu. — „Ziurnalele de Constantinople“ din 24 Aprile coprinde unu articulu începătoriu, care pôte fi privitu de simbolulu credinței politice pentru înalta pörtă. Tendința acelu articulu este a liniști capitala și mai alesu pe a ei neguțetori și a arăta, cumcă spaîma de unu resboiu este cu totul deșeartă, mai încolo totu acelu articulu coprinde simțeminte de pace în privința tuturor poterilor celor mari; decî noi sântem aplecați a crede, cumcă reeșind pörta a împlini cererile tuturor poterilor, unu resboiu nu lesne se va poté naște. Apoi cumcă pörta voiește a plini cererile ce i se facu, se vede din provocațiunea, ce o face la spiritulu întremizlocitori, care, după cum se esprime ziurnalele de Constantinople, de 40 ani în cóce, la tote întrebățiunile cele seriose, prin concesiuși împrumute, care guberniele cele înțelepte pururea le respectă, a știutu afla totdeuna o deslegare păciuită.

Cu Turcia în zilele nostre într'adeveru se întemplă ca și cu câte unu omu, pe care faîma publică de multe ori îl face mortu, în vreme ce elu abia este bolnavu. De câte ori evine în Turcia ceva însemnătoriu, de câte ori devine acesta în conflictu cu celelalte poteru, îndată strigă tote gazetele: Turcia este mórtă, Turcia se află în resuflările din urmă. Apoi fiindcă în Turcia întru adeveru se întemplă evineminte însemnătorie și dese conflicte cu poterile creștine, Europa întru atăta s'a dedatu cu cugetulu acesta, în cătu cei mai mulți ómeni după fiăcare crisă politică trecătoriă clătesc din capu și așteptă în celu mai de a própe casu cu atăta mai securu apunerea împărăției turcești. Acastă părere lățită, după cum ne taie pe noi capulu, este greșită, apunera

Turciei încă nu se poate proroci. Ca să se ștergă din cartă Europei, a Asiei și a Africei o împărăție atât de lătită, așa numerosă și de o așa mare însemnătate geografică, fără lupte îndelungate și sângeroase, fără a produce cele mai grele confuziuni în familia statelor din Europa, este greșit și a cugeta. Aceste și asemenea idei se învârtă numai în capitele partidei resturnătorie, care nu se poate bucura de altă ceva, de cât de prorumperea unui resboi european, din care ea să și cerce ale se folose în parte. Esistența înaltei porți este cezeșuită prin tractate europene, și nici una din puterile cele mari se încercă a le clăti pe acele, până când guvernul Turciei nu vine în contradicție cu recerintele, ce le impun principiile fundamentale ale sistemului de stat din Europa tuturor țerelor, ce se află în acest continent.

Nu vreo bôlă organică a pricinuit Turciei pericolele din urmă, ci singur greșele comise din partea ei; deci dela ea atărnă a înlătura aceste pericole și pe viitoriu a le încongiura Cugetele, ce le are imperatul turcesc de astăzi în privța supușilor săi creștini, sântu forte bune; ce folos în să, că pașii și deregătorii turcești le calcă acele în picioare și tirănesc pe bieții creștini în toate părțile, în cât monarhii creștini simt ciemați în conștiință a și ridica potintele glas în contra apăsărilor, ce se fac la cei de o lege cu ei, și a cere cezeșă pentru păciuita estinsă și neturburata libertate a credinței acelor subpuși. În înțelesul acesta pași la mizloc în zilele trecute Austria la Constantinople, în acest înțeles credem că va pași și Rusia, necerându dela Turcia vr'un lucru, care să vatame a ei întregitate și împărătescă maiestate. Scurt, Turcia gubernată cu înțelepciune, tact și pricepere de stat poate trăi încă lung timp în Europa.

Mulți zic, că Anglita folosinduse de încurcăturile, în care se află astăzi Turcia, își câștigă feliurite concesiuni, mai ales pentru drumul de feră ce lă lucră ciară acum în Egipt. După O. D. P. reporturile din Moldavia și România sântu însuflătorie de grige, în cât ocupațiunea acestor principate dela Dunăre prin oștirile rusești, n'ară fi tocma cu neputință. Noi, cari sântem la marginea acestor principate amă afla mai curându de cât corespundinții acestor gazete, când ară fi ceva turburări însemnătorie în vecinele principate, care se fac neapărat invasiune muscălescă; cu toate aceste până în minutul de față putem asecura pe ori cine, cumcă acolo ómenii își caută de trebele lor, și nimeru i mai plesnește prin cap a visa de turburări și fațiuni politice. Decă totuși în asemenea împregiurări iar plăcé Rusiei a întra cu armată în principate, n'ară fi unu ce neașteptat; căci de câte ori nu amă vezut noi tresnind véra cu sóre.

Împărecerile ce domnesc la Seres între turci și creștini au ciemat luarea aminte a Consulelui austriac dela Salonic care a și îndreptat o notă energică către Pașa de acolo, făcându lă respunzătoriu pentru totă nedreptatea ce s'ară face creștinilor din partea turcilor.

Pe lângă totă faima, ce se lățise în zilele trecute, cum că principele Mencicof se gătește să plece, el va mai petrece în Constantinople. Misiunea lui, până în cât s'a potut afla se zice că nu s'ară estinde la alta, decât la causa Sf. mormânt care după cum arătarăm în numărul trecut, ș'a luat deslegare mulțămitoriă, și la ceea a patriarhului, care tocma acum s'ară afla în pertractațiune.

Pórta trámite la Dardanele dar mái alesú la fortáreþele Busforului, ce se aflá în marea négrá, fórte multe tunurí ßi muniþiune. —

Þtirí comercialí

Pag. | 14

V i e n a 7 Maiú c. n. Dupá ce comunicaþiunile s'áú fácutú bune ßi semenáturele se aratá frumóse, a scázutú bucatele cáte cu 2 —3 groþiþe. Vinzare s'a fácutú can la 25,000 meþurí.

Bumbaculú s'a vindutú dupá cualitatea luí dela 33 fl. până 38³/₄ can la 3—400 de cací. Láná ca la 300 de maje cu 35—36 de cea flocosá, ßi 100 maje de cea surá cu 20—21 fl. ßi maje de cea négrá cáte cu 22 fl. de majá.

P e þ t a 6 Maiú. Oloiulú de rapiþá a scázutú în urmarea semánáturelorú frumóse la 18³/₄ fl. de majá. Cánepa încá nu se pré cautá, ea are dupá deosebite cualitáþi ßi deosebite preþiuri, dela 16—45 fl. de majá.

T r i e s t ú 7 Maiú. Dupá raportulu de septemáná: Cafeoa ßi záharulú fárá cáutare, preþiulú a scázutú. Bumbaculú se þine. Olóiele áú scázutú în preþiulú. Bucatele ßi semínþele de oloiú nu se cautá, trebí slabe.

Cursulú banilorú la Viena în 9. Maiú. Calend noú.

Aurulú _____	113 ¹ / ₈
Argintulú _____	108 ¹ / ₂

Redactor respunzátoríú: **Dr. Vasici.**

Editura ßi tipariulú Tipografieí Diecesane.